

LIETUVOS AUKŠTŲJŲ MOKYKLŲ PROFESINIŲ SĄJUNGŲ SUSIVIENIJIMAS

Lietuvos Respublikos
Švietimo ir mokslo ministerijai
A. Volano g. 27, LT-01516 Vilnius

2008-11-25 Nr. 5/2511

DĖL ATSAKYMŲ Į 2008-11-05 RAŠTĄ NR. 40-11-2-10373 „DĖL REZOLIUCIJOJE PATEIKTŲ REIKALAVIMŲ“

Apsvarstę Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos atsakymą dėl LAMPSS 2008 m. spalio 17 d. rezoliucijos, pareiškiame, kad atsakymas netenkina dėl šių priežasčių:

1. Lietuvos Respublikos Seimo pritarimas, kad studentai už 2008–2009 mokslo metų rudens semestrą mokėtų pagal egzaminų sesijos rezultatus, buvo inicijuotas Studentų atstovybės bei Švietimo ir mokslo ministerijos, siekiant, kad aukštosios mokyklos nepradėtų rinkti įmokų už šį semestrą, nes Vyriausybė nesurado pinigų kompensuoti 2008 m. pajamoms (apie 22 mln. litų), kurių aukštosios mokyklos negavo dėl studentų įmokų nukėlimo vienam semestriui. Šis klausimas nebuvo ir **dabar nėra išspręstas**. LR Vyriausybė bei Švietimo ir mokslo ministerija, kad nepadarytų finansinės žalos aukštosioms mokykloms, privalėjo paskolinti 2008 finansiniais metais prarastą pinigų sumą (apie 22 mln. litų), kaip reikalavo LAMPSS, ir jos grąžinimą išdėstyti per 4–5 metus. Vyriausybės 2008 m. spalio 22 d. nutarimas Nr. 1064 „Dėl laikinai laisvų valstybės pinigų išteklių panaudojimo valstybinių aukštųjų mokyklų specialioms programoms finansuoti“, t. y. leidimas trumpam „pasiskolinti iš savęs“, yra tvarkingai finansus tvarkančių aukštųjų mokyklų įžeidimas ir skatinimas nesilaikyti finansinės drausmės. Lėšos specialioms programoms finansuoti yra uždirbamos atskirų žmonių grupių, jos yra kaupiamos ir turi tikslinę paskirtį, todėl jas visiškai sunaudojant ir dar viršijant būtų daromas finansinis pažeidimas. Trumpalaikis (iki 2009-03-31) pinigų pasiskolinimas ir pažadai pridėti 2009 m. Valstybės biudžete aukštosioms mokykloms 7 mln. litų susidariusio pinigų stygiaus 2008–2009 metais nekompensuoja.

Ši dėl Vyriausybės bei Švietimo ir mokslo ministerijos vadovų priešrinkiminių populistinių sprendimų susidariusi situacija pablogino ir taip prastą aukštųjų mokyklų finansinę padėtį, supriešino ir neigiamai nuteikė akademinę bendruomenę, ir ji bus priversta streikuoti.

2. Mokslo ir studijų pertvarkos programa yra įtraukta į Seimo ir Vyriausybės patvirtintų programų sąrašą. Jai įgyvendinti iš Privatizavimo fondo 2008 m. buvo numatyta skirti 71 mln. litų. Tai liudija Vyriausybės tinklalapyje paskelbtas nutarimo projektas „Dėl mokslo ir studijų sistemos pertvarkos programos patvirtinimo“, kuriame pateiktas detalus numatytos 71 mln. litų sumos (10 mln. Lt planuojama skirti bendrabučiams atnaujinti) paskirstymas. Kad ši suma buvo suderinta atitinkamu lygiu ir numatyta skirti mokslo ir studijų sistemos pertvarkai įgyvendinti, liudija Lietuvos universitetų rektorių konferencijos prezidento prof. R. Ginevičiaus raštas Švietimo ir mokslo ministerijai (reg. 2008-04-16 Nr. R-4078, 1 priedas). Vyriausybės 2008 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 424 minėtai programai vykdyti paskirta tik 28,699 mln. Lt. Nutarime aiškiai matyti, kad skirtumas, apie 42 mln. litų, skiriamas mokytojų algoms didinti. LAMPSS prieš mokytojų streiką ir jo metu rėmė Vyriausybės bei Švietimo ir mokslo ministerijos palaikomus šalininkus, kurie problemas bandė išspręsti derybų ir pokalbių būdu. Manytume, kad daugiau negu nekorektiška paimti lėšas, numatytas „saikingajai“ socialinei grupei, ir atiduoti besielgiantiems drastiškai. Taip pat primename, kad susitikimuose su LAMPSS atstovais ir pasisakymuose per informacijos priemones ministras A. Monkevičius ir ministerijos sekretorius G. Viliūnas ne kartą žadėjo šias lėšas aukštosioms mokykloms koku nors būdu kompensuoti, tačiau jos buvo tik mažinamos, taigi Jūsų pateikiami pasiūlymai mažiausiai nekorektiški.

3. Atlikta aukštųjų mokyklų darbo užmokesčio analizė rodo, kad studijas ir mokslą aptarnaujančio, taip pat ūkinio techninio personalo atlyginimai 2006–2008 metais padidėjo 30–40% (dėl padidėjusios bazinės algos ir vadovų sumanumo), o pedagoginio personalo ir administracijos – 50–60%, todėl šių darbuotojų grupių atlyginimų atskira dar labiau išaugo. Inžinieriai ir specialistai, dirbantys panašų darbą ne mokymo įstaigose, gauna kelis kartus didesnę atlyginimą. Todėl aukštosiose mokyklose minėtoje darbuotojų grupėje dažnai matome pensininkus ir iš dalies darbingumo netekusius žmones. Susiklosčiusi situacija blogina mikroklimatą aukštosiose mokyklose, neleidžia kokybiškai vykdyti studijų ir mokslo proceso.

Norime dar kartą atkreipti dėmesį, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-05-28 nutarimas Nr. 509 „Dėl mokslo ir studijų institucijų darbuotojų darbo užmokesčio didinimo 2009–2011 metų programos patvirtinimo“ yra iš esmės neteisingas ir nekorektiškas, nes jo pavadinime lyg ir kalbama apie visus mokslo

ir studijų institucijų darbuotojus, o patvirtintoje programoje jau minimi tik dėstytojai, mokslo darbuotojai ir administracijos darbuotojai. Todėl ministro pasirašyto rašto teiginys (4.1 p.), kad „darbo užmokestis vidutiniškai padidėtų 70 procentų“, yra klaidinantis ir neteisingas. Norėtusi gerokai aiškesnės Ministerijos pozicijos atžvilgiu kitų darbuotojų, kurie nuolat ignoruojami ir labai aiškiai išskiriami iš akademinės bendruomenės.

Mes taip pat kategoriškai prieštaraujame Švietimo ir mokslo ministerijos vykdomai praktikai, negaunant iš Vyriausybės ir neskiriant aukštosioms mokykloms pakankamo finansavimo, nutarimais leisti mokėti nemažus atlyginimų priedus, skatinti dėstytojus užsidirbti ir „uždirbti“ keliagubus atlyginimus, nes taip jie atitraukiami nuo pagrindinio pedagoginio ir mokslinio darbo, ir tai blogina mokslo ir studijų kokybę.

4. Lėšos, skiriamos iš biudžeto mokslui ir studijoms, vadovaujantis Vyriausybės 2004 m. spalio 11 d. nutarimu Nr. 1272 (13, 14 punktai), yra tik **perskirstomos** valstybinėms aukštosioms mokykloms. Iš biudžeto mokslui ir studijoms skiriama tik apie 48% lėšų, nustatytų pagal šio nutarimo metodiką. Didesnę įtaką reikalingų ir faktinių lėšų neatitikimui gali turėti „Mokslo ir studijų institucijų darbuotojų darbo užmokesčio didinimo 2009–2011 metų programa (Vyriausybės 2008-05-28 nutarimas Nr. 509). Panašios strateginės programos, numatančios mokslo ir studijų finansavimo sureguliuojimą, turėtų būti sudarytos ir veikti. Ministerijos nurodymas, kad „planuojama numatyti ilgalaikes priemones“ (atsakymo 4.2 punktas) minimai problemai spręsti, rodo, jog šie klausimai net planavimo lygiu nenagrinėjami.

Mokslui ir studijoms reikalingų ir skiriamų lėšų neatitikimo problemišumą rodo ir Lietuvos Respublikos Prezidento 2007 m. spalio 22 d. dekretas Nr. 1K-1138 „Dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą“, kuriame aiškinamasi, ar mokslui ir studijoms reikalingų ir faktinių lėšų skirtumas atitinka Lietuvos Respublikos Konstituciją, ir atsakymas pateikiamas šio teismo sprendimu kovo 20 d. (Byla Nr. 28/0729-07).

Nurodytas valstybės biudžeto finansavimo ir asignavimų mokslui ir studijoms didėjimas 2007–2009 metais, taip pat Lietuvos Respublikos aukštojo mokslo įstatymo 22, 23, 25, 47, 56, 58, 59, 60, 61 straipsnių pakeitimai problemos nesprenžia, nes tai tėra infliacijos kompensavimo priemonės.

Po įspėjamojo streiko gavus Jūsų atsakymą, kyla esminis klausimas, ar Lietuva yra teisinė valstybė, o gal Konstitucinio teismo sprendimai negalioja tik Švietimo ir mokslo ministerijai.

Mūsų nuomone, streiko rezoliucijoje iškelti reikalavimai nebuvo net nagrinėjami, ir kadangi ŠMM pagal DK 84,71 str. nesiūlo sudaryti taikinimo

komisijos, kuri galėtų parengti problemų sprendimo projektus, LAMPSS ruošiasi ilgalaikiam neterminuotam streikui.

LAMPSS Pirmininkė
doc. dr. A. Lapinskienė